

ТАҚРИЗИ

муқарризи ҳолис ба диссертатсияи номзади Қаҳорова Супарна Хучамуродовна дар мавзӯи «Имконияти педагогии омодагии донишҷӯёни донишгоҳҳои педагогӣ ба инкишофи шавқи маърифатии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.08 – назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ 13.00.08.01 – назария ва методикаи фанҳои дақиқ (илмҳои педагогӣ) пешниҳод гардидааст.

Интихоби мавзӯ ва коркарди илмии диссертатсияи Қаҳорова Супарна Хучамуродовна дар мавзӯи «Имконияти педагогии омодагии донишҷӯёни донишгоҳҳои педагогӣ ба инкишофи шавқи маърифатии хонандагони муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии Тоҷикистон» дар марҳилаи муосири рушди маориф ва илми педагогика хеле муҳим арзёбӣ гардида, ба таҳқиқоти ҳозиразамон ва мубрам будани он шаҳодат медиҳад.

Мавзӯи таҳқиқоти илмии Қаҳорова С.Х. як қисмати муҳими нақшаи илмӣ – тадқиқоти кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров» буда, дар Шӯрои Ҳамоҳангсозии таҳқиқотҳои илмӣ дар соҳаи илмҳои педагогии Ҷумҳурии Тоҷикистон ба қайд гирифта шудааст.

Мазмун ва мундариҷаи кори диссертатсионӣ ба шиносномаи ихтисоси 13.00.08 – назария ва методикаи таҳсилоти касбӣ 13.00.08.01 – назария ва методикаи фанҳои дақиқ (илмҳои педагогӣ) мутобиқ аст.

Рисола аз муқаддима, ду боб, хулоса, рӯйхати адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Дар муқаддима мубрамияти муаммои таҳқиқшаванда асоснок гардида, объект, предмет, ҳадаф, фарзия, вазифаҳои он муайян шудаанд, асосҳои методологӣ, марҳалаҳо ва методҳои таҳқиқот таъин шуда, навоарӣ, аҳамияти назариявӣ ва амалӣ, боэътимодӣ ва асоснокии

натичаҳои таҳқиқот, нуктаҳои барои дифоъ пешниҳодшаванда ифода ёфтаанд.

Дар боби якуми диссертатсия «Асосҳои психологӣ – педагогии рушди шавқи маърифатии мактаббачагон» қайд карда мешавад, ки шавқу рағбати таълимгирандагон дар маводи илми психология ва педагогика таърихи худро дорад, ки дар ибтидо аз мушаххас гардонидани асосҳои психологие иборат буд, ки бо муайян намудани худи моҳияти мафҳуми «шавқ», имконият ва роҳҳои «тарбиятшавандагии» шавқу рағбати гуногун, механизмҳои физиологии шавқ ҳамчун мафҳуми психологӣ, инкишофи он дар заминаи робита ва таносуб бо нерӯҳои ботинии барангезандаи шахсият алоқаманд буд.

Ҳамчунин дар назар бояд дошт, ки раванди пайдоиши шавқ бевосита бо инкишофи диққат вобаста мебошад, зеро шавқмандиро мавҷудияти ҳаҷми кофии диққати таълимгиранда ба маводи иттилоотии омӯхташаванда ё фаъолияти таълимӣ таъйин менамояд. Раванди пайдоиш ва ташаккули диққат бошад, дар навбати худ барои мушаххас гардидани воситаву усулҳои барои ташаккули шавқ коршоям мусоидат менамояд.

Дар боби дуюми диссертатсия «Имконияти педагогии омодагии омӯзгорони ояндаи математика ба рушди шавқи маърифатии хонандагон» муҳимтарин фаъолияти омӯзгори математика дар шароити муосир кор оид ба ташаккул додани ангезиши устувори мусбат ба фаъолияти таълимӣ дар ҳар як хонанда мебошад, пешниҳод гардидааст. Дар раванди мушоҳидаи фаъолияти таълимии омӯзгори математика мо як қатор вазифаҳоро пеш гузоштаем: муайян кардани шаклҳои фаъолияти таълимие, ки омӯзгор дар машғулиятҳои фанни математика барои баланд бардоштани сатҳи шавқи маърифатии хонандагон ба кор мебарад; муайян кардани мушкилоте, ки омӯзгор зимни ташкили ин ё он шакли фаъолияти хонандагон рӯбарӯ мешавад.

Кори диссертатсионӣ мустақилона, дар заминаи омӯзиш ва таҳлили амиқи асарҳои сершумори фалсафӣ, равоншиносӣ, педагогӣ ва

инчунин таҳқиқи ҳамаҷониба ва ҷамъбасти таҷрибаи педагогии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи умумии Ҷумҳурии ва донишкадаҳо таҳия гардидааст.

Дар диссертатсия асосҳои методологӣ ва назарии муаммои таҳқиқот муайян карда шудаанд; дар самти омодагии омӯзгорони оянда ба кор оид ба ташаккули шавқи маърифатии мактаббачагон зимни таълими математика як қатор ихтилофот ошкор гардиданд:

– байни омодагии нокифояи педагогҳо ва зарурати объективии коркарди методу шаклҳои омодагии омӯзгорони оянда барои кор оид ба инкишофи шавқи маърифатии мактаббачагон;

– байни зарурати бунёд ва ба низоми омодагии омӯзгорони оянда ҷорӣ кардани амсилаҳои оmodасозии донишҷӯён барои кор оид ба инкишофи шавқи маърифатии мактаббачагон ва коркарди нокифояи маводи методӣ, барномаҳои омӯзишӣ ва матлабҳои амалӣ-назариявӣ оид ба масъалаи мазкур;

– байни зарурати баҳодиҳии раванди омодагии донишҷӯён ба инкишофи шавқи маърифатии мактаббачагон ва мавҷуд набудани меъёрҳои, ки муайян кардани сатҳи онҳоро имкон медиҳанд.

Аҳамияти амалии таҳқиқот дар он ифода ёфтааст, ки:

Маълумоте, ки дар рафти таҳқиқот оид ба амалисозии омодагии омӯзгорони ояндаи математика ба даст омаданд, метавонанд дар донишгоҳҳо, аз ҷумла, педагогӣ, институтҳои тақмили ихтисоси омӯзгорон ҷиҳати фаъолияти самаранок оид ба баланд бардоштани сатҳи маҳорати педагогии омӯзгорони математика истифода шаванд. Ҳамчунин омӯзгорон дар фаъолияти ҳаррӯзаи амалӣ метавонанд методикаи ташҳиси шавқи маърифатии мактаббачагон ба математика ва тавсияҳои аз ҷиҳати илмӣ асоснокшудаи роҳбарии педагогии раванди мазкурро ба кор баранд.

Нуқтаҳои асосии рисола, натиҷаҳои таҳқиқот ва тавсияҳои пешниҳодгардида ба ягонагии принципҳои методологӣ ва педагогии

таҳқиқот, арзёбии диалектологияи раванди таълиму тарбия, равшану возеҳ будани фарзияи (асоснокии он, дастрасӣ) асос меёбанд.

Омӯзиш ва таҳлили назариявӣ ва амалӣ, кори таҷрибавӣ – озмоишӣ, коркарди миқдорӣ ва сифатии натиҷаҳои он аз он гувоҳӣ медиҳанд, ки корҳои таҳқиқотӣ оид ба асосҳои педагогии низоми раванди маърифатии хонандагон, ташаккул ва рушди раванди донишазхудкунии хонандагон дар раванди машғулиятҳои таълимӣ; манбаъҳо ва интишороти илмӣ марбут ба инкишофи шавқу рағбати маърифатии хонандагон дар давраи таҳсилоти мактабӣ, пойгоҳи манбаъҳо дар чаҳорчӯбаи таҳқиқоти масъалаҳои афзалиятнокии ташаккули маърифати хонандагон дар муассисаҳои таълимӣ ва масоили коркарди равияҳои нави ташкили раванди таҳсилотро ташкил медиҳад.

Умуман, диссертатсияи Қаҳорова С.Х. таҳқиқотии анҷомёфтаи илмиву таҳассусӣ буда, ба талаботи «Низомнома оид ба тартиби додани дараҷаҳои илмӣ ва унвони илмӣ» – и ҚОА – и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯӣ мебошад ва рисола ба ҳимоя дар шӯрои диссертатсионии 6D. ҚОА – 046 назди МДТ «ДДХ ба номи академик Б.Ғафуров» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои педагогӣ тавсия дода мешавад.

Муқарризи ҳолис, номзади илмҳои педагогӣ, дотсенти кафедраи педагогикаи иҷтимоӣ ва касбии Муассисаи давлатии таълимии «Донишгоҳи давлатии Хучанд ба номи академик Бобочон Ғафуров»

13.06.2022с

Ғаҳмонов Зикриё
Пӯлотович

Имзои З.П.Раҳмоновро тасдиқ мекунам.
Сардори РК ва ҚМ МДТ «ДДХ
ба номи академик Бобочон Ғафуров»

Наврӯзов Э.М.